

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. XVI. Quibus oporteat concipere verbis hasce aspirationes
commendaturque frequens vsus versiculi: Deus in adiutorium meum
intende.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

128 DE ORATIONE AGYLATOR.
Matth. 9 causâ ad Christum adierūt. Ex quo satis constat, quòd quæ de eius rei supra cæteras assidua postulatione, cuius inopia premimur maximè, dicta sunt hactenus, non ea ex sensu nostro, verùm ex Sanctorum Patrum scriptis hausta depromptaque ad communem omnium vtilitatem suggestisse.

C A P V T XVI.

Quibus oporteat concipere verbis hæc aspirationes commendatur, frequens usus versiculi: Deus in adiutorium meum intende.

MEMINI me multos abhinc annos audire quemdam quærentem ex altero, quo idiomate vteretur inter meditandum, latinone an vernaculo: cui alter huiuscemodi quæstione attonitus, ego verò, inquit, nullum peculiare idioma adhibeo commentationi rerum cælestiū, quæ quidem sola mentis agitatione perficitur, nullaque eget verborum prolatione. Sed longè is fallebatur: neque enim homini licet aliquid mente versare, quin id ipsum illi certa verborum forma coarctatum contentumque obijciatur: nec interior locutio (vt quilibet in se ipse experitur) aliter perficitur, neque verò perfici potest

test, nisi mens voces ipsas concipiat (hos conceptus vocant dialectici non vltimos) nemo enim aliter intra se loquitur, quàm mente exprimèdo verba eo idiomate, cuius est peritus: tam est ipso vsu hæc res explorata, vt eam inficiari possit nemo. Hic igitur quærimus quibusnam potissimùm verbis nobis vtendum aspirando ad Deum: (seu id voce fiat, seu mente tantùm) à nobisve profectis, an aliunde, & vnde quæsitis.

Communis quidem peritorum omnium sensus est, sacrarū litterarum verba accōmodatissima esse ad hoc orandi genus, neq; eorū modò est sensus, verùm vsus etiã & quotidiana praxis longã consuetudine firmata. Nimirum cōtinent in se latentem quandam vim & energiam sanctissima scripturæ verba ad hominum percellendos, permouendosq; animos: *uiuus est enim sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingēs vsque ad diuisionem anima ac spiritus, compagum quoq; ac medullarū & discretor cogitationū & intentionum cordis.* Nostri autē sermones cū diuinis collati, paleæ sunt leues & inanes. *Quid paleis ad triticum dicit Dominus inūquid non verba mea sunt quasi ignis dicit Dominus, & quasi malleus cōterens petras?* Sermo noster vt plurimum infructuosus est & sterilis: diuinus ferax est, vberimūque fructum profert. *Quomodo enim (ait cæleste oraculum) descendit imber & nix de celo,*

Heb. 4.
12.

Hier. 23.
29.

Isa. 54.
10.

& illuc vltra non reuertitur, sed inebriat terram
 & infundit, & germinare eam facit, & dat semen
 ferenti, & panem comedenti: sic erit verbum meum
 quod egredietur de ore meo, non reuertetur ad me
 vacuum, sed faciet quacumque volui, & prospera-
 bitur in his ad quæ misi illud. Sed quæ ad sacra-
 rum litterarum commendationem faciunt,
 longiorem requirunt disputationem quam
 hic permittat locus: nobis modò sit satis ma-
 iores nostros, eisdemq; viros Sanctissimos
 (cuius quidem rei quæ hic passim inseruntur
 exempla faciunt fidẽ) suas ad Deum aspira-
 tiones tũ à Sacra scriptura mutuatos esse, tũ
 eas ipsi simis eius verbis integras cõtexuisse.

Et sanè multò suauius & iucundius ani-
 mum afficit aspiratio verbi causa gratiarum
 actionis, pro liberatione à supplicijs inferni,
 si ea hisce scripturæ verbis concipiatur, quam
 si cuiusque priuatis. *Confitebor tibi Domine Deus*

Ps. 85. 11 *meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum*
in æternum: quia misericordia tua magna est super
me, & eruisi animam meam ex inferno inferiori.

Vel ad varietatem hisce eiusdem Dauidis.
 Nisi quia Dominus adiuuit me, paulominus habi-
 tasset in inferno anima mea. Item longè aliter
 sapit animo veniæ petitio, si hanc sacrã verbo-
 rum formã concipiatur, quam si quibuslibet
 verbis cuique temerè fortuitoque occurren-

Ps. 24. 11 *tibus; propter nomen tuum Domine propitiaberis*
Ps. 78. 9. peccato meo, multum est enim. Aduua nos Deus sa-
lutaris

lutaris noster, & propter gloriam nominis tui libera nos. & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum. Constat quidem operæ fructus si ex sensu tuo aspiras ad cælestem patriam, at multo vberiore eum fructum tum oblationem inde consequeris, si præeuntem Dauidem secutus in hæc verba prorumpas.

Educ de custodia Deus animam meam ad confitendum nomini tuo, me expectant iusti donec retribuas mihi. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar, multum incolata fuit anima mea. Quid mihi est in celo, & à te quid volui super terram: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum? Idem de reliquo aspirationum genere tradi potest, quibus longè maior est vis, saporque iucundior, si sacrum litterarum verbis consent & quasi condiantur.

Psal. 141.

8.

Psal. 119.5

Psal. 72.

26.

Potitò inter omnes quæ à sacra pagina petuntur aspirationum formulas principem locum (Cassiani quidem sensu non infimæ notæ scriptoris) tenere videtur ea, quam suggerit psalmus 69. de qua tam admiranda (vera tamen) prædicat, ut pio lectori, nec vlla animi perturbatione præpedito facilè persuadeat, subijciam aurea eius verba quamquam paulò longiora. Ad perpetuam Dei memoriam possidendam hæc inseparabiliter sit vobis proposita formula pietatis, Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum

Collat.
10. c. 10.

me festina, hic namque versiculus non immerito de toto scripturarum excerptus est instrumento, recipit enim omnes affectus quicunque inferri humanæ possunt naturæ, & ad omnem statum atque uniuersos incurfus propriè satis & competèter aptatur: habet siquidem aduersus uniuersa discrimina, inuocationem Dei, habet humilitatem piæ confessionis, habet sollicitudinis ac timoris perpetui vigilantiam, habet considerationem fragilitatis suæ, exauditionis fiduciam, cōfidentiam præsentis semperque astantis præsidij, qui enim iugiter suum inuocat protectorem, certus est eum semper esse præsentem, habet amoris & charitatis ardorem, habet insidiarum contemplationem, inimicorumque formidinem, quibus perspiciens semeripsum noctu diuque vallatum, confitetur se non posse sine sui defensoris auxilio liberari; Hic versiculus omnibus infestatione dæmonum laborantibus, inexpugnabilis murus est, & impenetrabilis lorica ac munitissimus clypeus; Iste in acedia & anxietate animi collocatos, seu tristitiâ vel cogitationibus quibuscumque depressos, salutis remedia desperare non patitur, ostendens illum quem inuocat inspicere iugiter nostra certamina, atque à suis supplicibus non abesse. Iste nos in spiritualibus successibus cordisque latitia constitutos admonet extolli penitus non debere, nec inflari

stati de prospero statu, quem sine protectore Deo retineri non posse testatur, dum non solum eum semper, sed etiam velociter ut sibi auxilietur implorat. Iste inquam versiculus vnicuique nostrum in qualibet qualitate degenti necessarius & utilis inuenitur. Nam qui se semper & in omnibus desiderat adiuuari, manifestat quod non tantum in rebus duris ac tristibus, sed etiam in secundis ac laetis pari modo Deo egeat adiutore, ut quemadmodum ex illis erui, ita in istis faciat immorari, in neutro sciens humanam fragilitatem sine illius opitulatione subsistere.]

Quid grauius quæso quidve fortius efficaciusve afferri potest ad huiusce versiculi laudem & commendationem? Sed hæc leuiora sunt collata cum ijs quæ consequuntur: Tantaque eorum est utilitas & præstantia, ut ea prætermittere nefas videatur, sic itaque pergit, gastrimargiæ passione præstringor, cibos quos eremus ignorat, inquirō: dicendum mihi, *Deus in adiutorium meum intende:* Volente me ob stabilitatem cordis insistere lectioni, interpellari capitis prohibet dolor, horaque tertia faciem meam, ad sacram paginam somnus allidit, ac deputatum quieti tempus vel transgredi vel præuenire cōpellor: ipsum denique canonicum Synaxeos Psalmorum modum intercidere me grauissima somni cogit impressio: Similiter pro-

134 DE ORAT. IACULATOR.
clamandum est mihi, *Deus in adiutorium meum
intende.* Adhuc me in colluctatione vitiorum
positum, titillatio carnis repente compun-
git, & ad consensum pertrahere dormien-
tem blanda oblectatione conatur, ne ignis
alienus exæstuans vrat suaueolētes flosculos
castitatis, clamandum mihi est; *Deus in adiuto-
rium meum intende, Domine ad adiuuandum me
festina.* Extincta sentio libidinis incentiua, &
genitalem in membris meis intepuisse fer-
uorem, vt parca hæc virtus, imo gratia Dei,
in me diutiùs vel perpetuò perseueret, in-
tentè dicendū est mihi, *Deus in adiutorium meū
intende,* Iræ, Philargyræ, tristitiæ stimulis in-
quietor, cogor que propositam atque ami-
cam mihi interrumpere lenitatē, ne in ama-
ritudinem fellis perturbatione furoris abdu-
car, cum summo mihi gemitu proclamādum
est *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad
adiuuandum me festina.* Acediæ, cenodoxiæ, lu-
perbiæ elatione pertentor, ac de aliorum ne-
gligentiā vel repore quiddam sibi mens sub-
tili cogitatione blanditur, ne in me præua-
leat hæc inimici perniciosi suggestio, cum
omni contritione cordis orandum est mihi,
*Deus in adiutorium meum intende, Domine ad ad-
iuuandum me festina.* Humilitatis & simplici-
tatis gratiam superbiæ tumore. Deposito, iu-
gi compunctiōe Spiritus, acquisiui, ne rur-
sum veniat mihi pes superbiæ & manus pec-
catoris

catoris moueat me, grauiusque de victoria
mea elatione confodiar, totis mihi procla-
mandum est viribus, *Deus in adiutorium meum
intende, Domine ad adiuuandum me festina*: Eua-
gationibus animæ innumeris ac diuersis, &
instabilitate cordis exæstuo, nec cogitationū
dispersionem valeo coërcere; ipsamq; ora-
tionem meam fundere absque interpella-
tione atque phantasmate inanium figurarū
sermonumque & actuum retractatione non
possum, tātaque me sentio sterilitatis huius
ariditate constrictum, vt nullas omnino spi-
ritualium sensuum generationes parturire
me sentiam, vt de hoc animi squallore me-
rear liberari. Vnde me gemitibus multis at-
que suspirijs expedire non possum, necessa-
riō proclamabo: *Deus in adiutorium meum in-
tende, Domine ad adiuuandum me festina*. Dire-
ctionem rursus animæ stabilitatemque co-
gitationum, alacritatem cordis, cum ineffa-
bili gaudio & mentis excessu, & visitatione
Spiritus Sancti me sentio consecutum, vt in
his merear diutiùs immorari, sollicitè mihi
est frequenterque clamandum: *Deus in adiu-
torium meum intende, Domine ad adiuuandum me
festina.*]

Patere Christiane lector me quæ super-
sunt pauca subijcere, non te, (spondeo,)
temporis aut operæ malè collocatæ pigebit,
nolo te eorum quæ reliqua sunt, (quæ qui-
dem

dem ijs quæ superiùs disseruit nullâ ex parte cædunt) vrgeri desiderio. Sic itaque concludit diuinus Cassianus.

Huius igitur versiculi oratio in aduersis, vt eruamur in prosperis, vt seruemur ne extollamur, incessabili iugitate fundenda est: huius inquam versiculi meditatio in tuo pectore indirrupta voluatur. Hunc in opere quolibet seu ministerio, vel in itinere constitutus decantare non desinas, Hunc & dormiens, & reficiens, & in vltimis naturæ necessitatibus meditare; Hæc volutatio cordis velut formula tibi salutaris effecta, non solum illæsum ab omni dæmonum incurfione custodiet, sed etiam cunctis te vitijs terrenæ cogitationis expurgatum, ad illas inuisibiles harmonias cælestesque perducet, atque ad illum ineffabilem & perpaucis expertum prouehet orationis ardorem; hunc versiculum meditantibus tibi somnus irrepit, donec incessabili eius exercitatione formatus, etiam per soporem eum decantare consuescas. Hic tibi expergefæcto primus occurrat, & te euigilante cogitationes anticipet vniuersas. Iste te de tuo surgentem cubili curuationi genuum tradat, atque illinc deinceps ad omne opus actusque deducat. Hic te omni tempore prosequatur, hunc meditaberis, secundum præcepta legislatoris sedens in domo, & ambulans in itinere,

nere, dormiens atque confurgens; hunc scribes in limine & ianuis oris tui; hunc in parietibus domus tuæ ac penetralibus tui pectoris collocabis, ita vt hæc ad orationem procumbenti sit tibi acclius decantatio, & exinde confurgenti atque ad omnes vsus vitæ necessarios incedenti fiat erecta & iugis oratio. Atque post aliquot versus, verè inopem & pauperem spiritu cum esse probat, qui indefinenter hanc orandi formulam tenet. Et reuera (inquit) quæ maior aut sanctior potest esse paupertas, quàm illius, qui nihil se præsidij nihil virium habere cognoscens, de alienâ largitate quotidianum poscit auxilium & vitam suam atque substantiam singulis quibuslibet momentis diuina ope intelligens sustentari. Verùm se mendicum Domini non immeritò profiteatur, suppliciter ad eum quotidie clamans: Ego autem mendicus & pauper sum, Deus adiuua me.] Hæc Cassianus.

Cuius quidem præceptionem doctrinamque cum Sanctissimi quique amplexi sunt, tum imprimis D. Catharina Senensis, de qua B. Raymundus in hæc verba; solebat autem vulgari idiomate crebrò repetere illum versiculum, *Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina.*]

Quid? quod sancta Ecclesia Dei edocta spiritu, ad canonicas quasque horas ipso sta-

128 DE ORAT. IACULATOR.
tim earum initio, hunc eundem adhibet ver-
ficulum? singulare nimirum aduersus dae-
monem (qui quidem orantibus maximè est
infestus) futurum & præsidium & adiumen-
tum. Atque vt ad Cassianum redeamus, nec
quidquam omittam, quo se sinat induci le-
ctor ad huius versiculi memoriam frequen-
tandam: Scribit hanc orandi formulam à
paucis qui antiquissimorum Patrum, residui
erant, sui æui monachis traditam, quam nõ-
nisi cum rarissimis, ac Deum verè sitientibus
communicarent, qui plura desiderat ipsum
consulat auctorem, potissimum initio capi-
tis 10. & toto capite 11.

C A P V T XVII.

*Statas cuilibet suas esse oportere orationes
iaculatorias: & quando ijs superseden-
dum alijs adhibitis: item quam varijs
modis Deus mentem ad se trahat.*

QUAMQVAM varia à nobis hæcenus
sunt proposita aspirationum genera, nõ
tamen temerè aliàs hæc, aliàs illa viurpanda,
ne dum in incertum tendimus, vagemur in-
stabiles, atque huc & illuc errando fluctue-
mus. Meminisse enim oportet cur iaculato-
riæ nuncupentur: atque vt sagittandi peri-
tus,